

Sygn. akt I Ca 186/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SO Tomasz Deptuła

Sędzia SO Barbara Chojnowska

Sędzia SO Tomasz Sagała

Protokolant: st. sek. sąd. A. Z.

po rozpoznaniu w dniu 09 maja 2013r. w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z powództwa K. Ś.

przeciwko Z. P., A. S., E. S., K. S. (1), K. S. (2)

o ustalenie bezskuteczności umowy

na skutek apelacji powódki K. Ś.

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce

z dnia 12 grudnia 2012r. sygn. akt IC- 339/12

orzeka:

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej A. S. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Uzasadniając wyrok z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 339/12 w sprawie z powództwa K. Ś. przeciwko A. S., K. S. (2), Z. P., K. S. (1) i E. S. o ustalenie bezskuteczności umowy, w którego pkt. 1. oddalił powództwo; w pkt. 2. zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.217,00 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego Sąd Rejonowy w Ostrołęce:

1. ***Ustalił w najistotniejszym dla rozstrzygnięcia zakresie,*** w oparciu o powołane dokumenty, niekwestionowane odpisy oraz bezsporne twierdzenia stron ***że:***

10. 4. 1981 r. J. P. zawarła z A. P. umowę przekazania własności i posiadania gospodarstwa rolnego, którego była wraz z C. P. współwłaścicielką w VI części. C. P. zmarł 16. 5. 1980 r. Sąd Rejonowy w Ostrołęce stwierdził, że spadek po C. P. na podstawie ustawy z wchodzącym w skład spadku gospodarstwem rolnym nabyli żona J. P. w 1/4 części oraz dzieci:

K. Ś., Z. P., A. P., A. S. i R. S. po 3/20 części, natomiast spadek po A. P., zm. 21. 2. 2007 r. na podstawie testamentu nabyła w całości siostra A. S..

2. Dokonał oceny tak zrekonstruowanego stanu faktycznego, wg której:

powódka nie wykazała interesu prawnego według art. 189 k.p.c. żądania ustalenia bezskuteczności umowy z 10.4.1981 r., gdyż jako spadkobierczyni C. P. może (i zamierza) wystąpić z wnioskiem o dział spadku po C. P.. W sprawie o dział spadku, sąd rozstrzyga także spory o własność, sprawa ma przeto dalej idący skutek, niż sprawa o ustalenie bezskuteczności umowy na podstawie art. 189 k.p.c. Strona może tymczasem wystąpić z powództwem opartym o art. 189 k.p.c., o ile nie może uzyskać ochrony swoich praw w drodze innego postępowania, dalej idącego. O kosztach orzekł na podstawie art. 98 §1 i 4 k.p.c. w zw. z §6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 28. 09. 2002 r.

Z oceną nie zgodziła się powódka zaskarżając apelacją w całości wyrok i zarzucając: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku polegający na uznaniu, że nie wykazała interesu prawnego wystąpienia z pozwem oraz, że jako spadkobierczyni C. P. może wystąpić z wnioskiem o dział spadku po C. P., nie uwzględnienie stanu prawnego i faktycznego nieruchomości objętych pozwem i przypisanie im możliwości skutecznego objęcia działem spadku. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa i orzeczenie co do kosztów procesu za obie instancje na rzecz powódki, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji.

Pozwana A. S. wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była niezasadna.

Zrekonstruowany stan faktyczny nie był sporny na żadnym etapie postępowania. Brak przeto podstaw, by uzupełnić go, bądź korygować obecnie.

Sąd Okręgowy podziela ocenę prawną tego stanu dokonaną przez Sąd Rejonowy. Nie ma w tym miejscu potrzeby jej powielania, skoro apelującej doręczono uzasadnienie zaskarżonego wyroku. Tytułem uzupełnienia wyводу prawnego Sądu Rejonowego dla potrzeb postępowania odwoławczego wynikających z treści zarzutów odwołującej się, trzeba tylko dodać, że zgodnie z art. 1036 k.c. w braku zgody któregośkolwiek z pozostałych spadkobierców rozporządzenie przez spadkobiercę udziałem w przedmiocie należącym do spadku bez zgody pozostałych spadkobierców jest bezskuteczne o tyle, o ile naruszałoby uprawnienia przysługujące temu spadkobiercy na podstawie przepisów o dziale spadku. Również bazując na umiejscowieniu cytowanego przepisu w systematyce k.c. w doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjęto, że właściwym forum rozstrzygania sporów między spadkobiercami wynikłych z rozporządzenia udziałem w przedmiocie należącym do spadku jest postępowanie o dział spadku. Nawiązując do, podzielanego niniejszym, poglądu klasyka (por. J. Pietrzykowski [w:] Komentarz KC z 1972 r., t. III, s. 1963, podtrzymany w: Andrzej Stempniak: Postępowanie o dział spadku, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010 r., str. 299-300) Sąd Okręgowy zważył, iż wszechstronna ocena skuteczności zbycia udziału w przedmiocie spadkowym może być dokonana (na skutek zgłoszenia stosownego żądania) tylko w postępowaniu działowym, wobec czego nie zachodzi potrzeba ustalania bezskuteczności zbycia w odrębnym procesie.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1. wyroku.

O kosztach procesu za drugą instancję Sąd Okręgowy orzekł w pkt. 2. wyroku na podstawie art. 108§ 1 k.p.c., art. 98§1 i §3 k.p.c. oraz §6 pkt 4 w zw. z §13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.